

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

PRIITA PIKAMÄEJA,

predstavljeni 14. decembra 2023¹

Zadeva C-432/22

PT

ob udeležbi

Spetsializirana prokuratura

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Spetsializiran nakazaten sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija))

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Organizirani kriminal – Okvirni sklep 2008/841/PNZ – Okvirni sklep 2004/757/PNZ – Nedovoljen promet s prepovedanimi drogami – Sporazum, sklenjen med državnim tožilcem in storilcem kaznivega dejanja o naložitvi dogovorjene kazni – Pristojnost Sodišča – Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 47 – Odobritev sporazuma s strani sodišča – Pogoji – Določitev *ad hoc* sestave sodišča – Privolitev drugih obdolžencev“

1. Po navedbah Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) je možnost, da obdolženec doseže ublažitev obtožb ali omilitev kazni pod pogojem, da prizna svojo krivdo ali se pred sojenjem odpove izpodbijanju dejstev ali polno sodeluje s preiskovalnimi organi, postala pogosta značilnost kazenskopravnih sistemov evropskih držav.²
2. Sodišče je že odločalo v zadevah, ki so se nanašale na sporazume o priznanju krivde, vendar le v obsegu, v katerem je šlo za nekatere procesne pravice, priznane osebam, ki so kazensko preganjane, kot je pravica do domneve nedolžnosti na podlagi Direktive (EU) 2016/343³ ali pravica do obveščenosti o obdolžitvah na podlagi Direktive 2012/13/EU⁴.
3. V obravnavani zadevi se postavlja vprašanje, ali je nacionalna zakonodaja, v skladu s katero je za sodno odobritev sporazuma, s katerim eden od obdolžencev prizna svojo krivdo za očitana kazniva dejanja v zameno za omilitev kazni, prvič, pristojnost podeljena sodišču, ki ni tisto, pred katerim se je prvotno začel pregon, in drugič, postavljen predhodni pogoj, da se s sklenitvijo tega sporazuma strinjajo vsi drugi obdolženci, ki niso priznali svoje kazenske odgovornosti, skladna s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

¹ Jezik izvirnika: francoščina

² ESČP, 29. april 2014, Natsvlshvili in Togonidze proti Gruziji, CE:ECHR:2014:0429JUD000904305, točka 90.

³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku (UL 2016, L 65, str. 1).

⁴ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku (UL 2012, L 142, str. 1).

Pravni okvir

Pravo Unije

4. V okviru te zadeve je upošteven člen 19(1), drugi pododstavek, PEU.

Bolgarsko pravo

5. Člen 381 Nakazatelno protsesualen kodeks (zakonik o kazenskem postopku, v nadaljevanju: NPK)⁵, naslovljen „Sporazum o kazni v okviru predhodne faze kazenskega postopka“, določa:

„1. Po končani preiskavi lahko državni tožilec in zagovornik na predlog enega od njiju skleneta sporazum za rešitev zadeve.

[...]

4. V sporazumu se lahko pod pogoji iz člena 55 NK določi sankcija, in sicer tudi ob neobstoju izjemnih ali številnih olajševalnih okoliščin.

5. Sporazum se sklene v pisni obliki in vsebuje soglasje glede teh vprašanj:

(1) Ali je bilo dejanje storjeno, ali ga je storil obdolženec in ali ga je storil krivdno, ali dejanje pomeni kaznivo dejanje in katera je njegova pravna kvalifikacija?

(2) Katera mora biti vrsta sankcije in kolikšna mora biti njena višina?

[...]

6. Sporazum podpišeta državni tožilec in zagovornik. Obdolženec podpiše sporazum, če se z njim strinja, potem ko izjavi, da se odpoveduje temu, da bi se o njegovi zadevi odločalo po rednem postopku.

7. Kadar postopek poteka proti več osebam ali v zvezi z več kaznivimi dejanji, se lahko sporazum sklene z nekaterimi od teh oseb ali za nekatera od teh kaznivih dejanj.

[...]“

6. Člen 382 NPK, naslovljen „Sklep sodišča o sporazumu“, določa:

„1. Državni tožilec predloži sporazum pristojnemu sodišču prve stopnje takoj po tem, ko je sestavljen, sočasno z zadevo.

[...]

5. Sodišče lahko predlaga spremembe sporazuma, ki se obravnavajo skupaj z državnim tožilcem in zagovornikom. Obdolženec se izjavi zadnji.

⁵ DV št. 86 z dne 28. oktobra 2005.

[...]

7. Sodišče odobri sporazum, če ta ni v nasprotju z zakonom in moralnimi načeli.

[...]“

7. Člen 384 NPK, naslovljen „Sporazum o rešitvi zadeve v okviru sodnega postopka“, določa:

„1. Pod pogoji in po postopku iz tega poglavja lahko sodišče prve stopnje odobri sporazum o rešitvi zadeve, do katerega pride po začetku sodnega postopka, vendar pred koncem faze sodne preiskave.

[...]

3. V teh primerih se sporazum o naložitvi dogovorjene kazni odobri šele po privolitvi vseh strank [v postopku].“

8. Člen 384a NPK, naslovljen „Sklep o sporazumu, sklenjenem z enim od obdolžencev ali za eno od kaznivih dejanj“, določa:

„1. Če je bil po začetku sodnega postopka, vendar pred koncem faze sodne preiskave sklenjen sporazum z enim od obdolžencev ali za eno od kaznivih dejanj, sodišče prekine odločanje.

2. O sklenjenem sporazumu odloči druga sestava sodišča v sedmih dneh po prejemu zadeve.

3. Potem ko je bilo odločeno o sporazumu, obravnavanje zadeve nadaljuje sestava iz odstavka 1.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

9. Spetsializirana prokuratura (specializirano državno tožilstvo, Bolgarija) je 25. marca 2020 pred Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija) začelo kazenski pregon 41 oseb, med katerimi sta bili osebi SD in PT, zaradi vodenja in/ali sodelovanja pri dejavnostih hudodelske združbe, ki je z namenom pridobitve premoženjske koristi distribuirala prepovedane droge. Oseba PT je predmet pregona zaradi sodelovanja v tej hudodelski združbi in zaradi posedovanja prepovedanih drog z namenom distribucije.

10. V predhodni fazi postopka, 26. avgusta 2020, sta državni tožilec in zagovornik osebe SD sklenila sporazum, v skladu s katerim je ta oseba priznala svojo krivdo za vsa dejanja, ki jih je bila obtožena, da bi ji bila naložena milejša kazen od tiste, ki je bila predpisana z zakonom. V tem sporazumu so navedeni imena in nacionalne identifikacijske številke drugih obdolžencev. Za privolitev teh oseb ni bilo zaproseno in 1. septembra 2020 je druga sestava odobrila navedeni sporazum.

11. V sodni fazi postopka, 17. novembra 2020, sta državni tožilec in zagovornik osebe PT sklenila sporazum, ki je zajemal priznanje krivde s strani zadevne osebe za vsa dejanja, ki jih je bila obtožena, in določitev pogojne zaporne kazni, naložene za storjena kazniva dejanja (v nadaljevanju: sporazum z dne 17. novembra 2020). Zaradi upoštevanja sodbe z dne

5. septembra 2019, AH in drugi (Domneva nedolžnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670), je bil ta sporazum spremenjen, da bi se izpustila imena in nacionalne identifikacijske številke drugih obdolžencev.

12. Na obravnavi 14. januarja 2021 je predložitveno sodišče pridobilo stališča preostalih obdolžencev, od katerih nekateri niso privolili v odobritev sporazuma z dne 17. novembra 2020. V skladu s členom 384a NPK je to sodišče 18. januarja 2021 ta sporazum posredovalo svojemu predsedniku, da bi ta določil drugo sestavo za odločanje o navedenem sporazumu. Ta sestava je 21. januarja 2021 zavrnila odobritev sporazuma z dne 17. novembra 2020 z obrazložitvijo, da nekateri obdolženci niso privolili v to.

13. Državni tožilec in zagovornik osebe PT sta 10. maja 2022 na podlagi sodbe z dne 29. julija 2019, Gambino in Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628), predlagala, naj o tem sporazumu odloči sestava, ki obravnava zadevo, ne da bi se zaprosilo za privolitev drugih obdolžencev. Vendar je bila 11. maja 2022 ta sestava izključena v okviru naključne dodelitve, katere namen je bila določitev sestave za odločanje o navedenem sporazumu na podlagi člena 384a NPK.

14. Sestava, določena na podlagi te določbe, je 18. maja 2022 preučila sporazum z dne 17. novembra 2020 in zavrnila njegovo odobritev z obrazložitvijo, da je za to odobritev potrebna privolitev preostalih 39 obdolžencev. Zaradi te zavrnitve so državni tožilec, oseba PT in njen zagovornik istega dne sestavi, pred katero so bili predstavljeni vsi dokazi, še enkrat predlagali, naj odobri navedeni sporazum, ne da bi se zaprosilo za privolitev drugih obdolžencev. Državni tožilec je vseeno izrazil dvome glede nepristranskosti te sestave za nadaljevanje postopka v zvezi z drugimi osebami, če bi odobrila sporazum, sklenjen z osebo PT. Ta pa meni, da to, da ne more skleniti sporazuma, privede do kršitve pravic, ki so ji podeljene z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisano 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP).

15. Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe poudarja, da je odgovor na postavljena vprašanja za predhodno odločanje nujen, da bi lahko vsebinsko odločilo v zadevi, ki jo obravnava, ker se ta zadeva nanaša na kazniva dejanja, ki spadajo na področje uporabe okvirnih sklepov 2004/757/PNZ⁶ in 2008/841/PNZ⁷ ter torej „na področja, ki jih ureja pravo Unije“, v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU. Po njegovem mnenju se s podrobnimi pravili, ki jih nacionalno pravo določa za sklenitev sporazuma med državnim tožilcem in obdolžencem, „izvajata“ – v smislu člena 51(1) Listine – člen 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člen 4 Okvirnega sklepa 2008/841.

16. Predložitveno sodišče se sprašuje, prvič, ali je člen 384a NPK združljiv s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU in členom 47, prvi in drugi odstavek, Listine. Po mnenju tega sodišča bi bilo v nasprotju z načelom neposrednosti kazenskega postopka in pravico do učinkovitega sodnega varstva, če bi bila obramba postavljena v položaj, v katerem bi bili dokazi izvedeni pred eno sestavo, vendar bi morala o njih odločati druga sestava.

17. Drugič, navedeno sodišče se sprašuje, ali je člen 384(3) NPK v delu, v katerem se za odobritev takega sporazuma zahteva privolitev drugih obdolžencev, ki so preganjani v okviru istega kazenskega postopka, združljiv ne samo s členom 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in členom 4 Okvirnega sklepa 2008/841, ampak tudi s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU in členom 52

⁶ Okvirni sklep Sveta z dne 25. oktobra 2004 o opredelitvi minimalnih določb glede elementov kaznivih dejanj in kazni na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami (UL 2004, L 335, str. 8).

⁷ Okvirni sklep Sveta z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu (UL 2008, L 300, str. 42).

Listine v povezavi s členom 47 te listine. Ta zahteva po privolitvi naj bi namreč pomenila omejitev dostopa do pravnega sredstva v smislu zadnjenavedene določbe, ne da bi se spoštovalo načelo sorazmernosti, kot zahteva člen 52 Listine.

18. Nazadnje, predložitveno sodišče se sprašuje, ali bi se v primeru, da bi samo odobrilo sporazum, sklenjen med državnim tožilcem in osebo PT, nato moralo izreči za nepristojno za odločanje v tej zadevi glede na sklep z dne 28. maja 2020, UL in VM (C-709/18, EU:C:2020:411, točka 35), da bi drugim obdolžencem, ki so preganjani pred njim, zagotovilo pravico do nepristranskega sodišča iz člena 47, drugi odstavek, Listine.

19. V teh okoliščinah je Spetsializiran nakazaten sad (specializirano kazensko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je v primeru, da gre za kazenski postopek, ki se nanaša na obtožbo zaradi kaznivih dejanj, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, nacionalni zakon, ki določa, da sodišče, ki zadevo obravnava in ki razpolaga z vsemi dokazi, vsebinsko ne sme preizkusiti sporazuma o priznanju krivde, ki sta ga sklenila državni tožilec in obtoženec, temveč ga mora preizkusiti drugo sodišče, združljiv s členom 19(1), drugi [pododstavek], PEU in členom 47[, prvi in drugi odstavek,] Listine, če je razlog za to pravilo ta, da nekateri soobtoženci niso sklenili sporazuma?
2. Ali je nacionalni zakon, ki določa, da se sporazum o priznanju krivde, s katerim se konča kazenski postopek, odobri le tedaj, ko z njim soglašajo vsi ostali soobtoženci in njihovi zagovorniki, združljiv s členom 5 Okvirnega sklepa 2004/757, členom 4 Okvirnega sklepa 2008/841, členom 19(1), drugi [pododstavek], PEU in členom 52 v povezavi s členom 47 Listine?
3. Ali iz člena 47[, drugi odstavek,] Listine izhaja zahteva, da sodišče, potem ko je preizkusilo in odobrilo sporazum o priznanju krivde, zavrne preizkus obtožbe proti drugim soobtožencem, če je o tem sporazumu odločilo tako, da se ni izjavilo niti o njihovem sodelovanju niti o njihovi krivdi?“

Postopek pred Sodiščem

20. Evropska komisija je predložila pisno stališče.

Analiza

21. Kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, predložitveno sodišče meni, da mora od Sodišča dobiti razlago člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, členov 47 in 52 Listine ter člena 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člena 4 Okvirnega sklepa 2008/841, ker ima dvome v zvezi s tem, ali je s temi določbami prava Unije skladna nacionalna zakonodaja, v kateri so opredeljeni pogoji za sodno odobritev sporazuma, ki je sklenjen med državnim tožilcem in osebo, ki je predmet kazenskega pregona, ter s katerim ta oseba priznava svojo krivdo za očitana kazniva dejanja in ji je posledično naložena predhodno dogovorjena kazen.

22. Komisija se je v pisnem stališču v bistvu sklicevala na to, da se člen 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člen 4 Okvirnega sklepa 2008/841 ter člen 47 Listine ne uporabljajo. Trdila je tudi, da obrazložitev predložitvenega sklepa glede drugega vprašanja za predhodno odločanje ne

izpolnjuje zahtevo iz člena 94 Poslovnika Sodišča. Poleg tega je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče tisto, ki mora preizkusiti okoliščine, v katerih mu je nacionalno sodišče predložilo zadevo, da preveri, ali je zanjo pristojno oziroma ali je predlog, ki mu je bil predložen, dopusten.⁸

Pristojnost Sodišča

23. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče ni pristojno, da odgovori na vprašanje za predhodno odločanje, kadar je očitno, da se določba prava Unije, ki je Sodišču predložena v razlago, ne uporablja.⁹ Kadar pravni položaj ne spada na področje uporabe prava Unije, Sodišče ni pristojno za njegovo obravnavo, morebiti uveljavljane določbe Listine pa same po sebi ne morejo utemeljevati te pristojnosti.¹⁰

24. Na prvem mestu, v zvezi z uporabo člena 19(1), drugi pododstavek, PEU je treba opozoriti, da v skladu s to določbo države članice vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za to, da se pravnim subjektom zagotovi spoštovanje njihovih pravic do učinkovitega sodnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Države članice morajo tako določiti sistem pravnih sredstev in postopkov, s katerimi se zagotavlja učinkovit sodni nadzor na navedenih področjih. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da kar zadeva področje uporabe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, se navedena določba nanaša na „področj[a], ki jih ureja pravo Unije“, ne glede na položaj, v katerem države članice izvajajo to pravo v smislu člena 51(1) Listine.¹¹

25. Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU se zlasti uporablja za vsak nacionalni organ, ki lahko kot sodišče odloča o vprašanjih, ki se nanašajo na uporabo ali razlago prava Unije in torej spadajo na področja, ki jih ureja to pravo. To pa velja za predložitveno sodišče, ki namreč kot bolgarsko splošno sodišče lahko odloča o vprašanjih, povezanih z uporabo ali razlago prava Unije, in kot „sodišče“ v smislu, opredeljenem s tem pravom, spada v bolgarski sistem pravnih sredstev na „področjih, ki jih ureja pravo Unije“, v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, tako da mora to sodišče izpolnjevati zahteve učinkovitega sodnega varstva. Poleg tega je treba opozoriti, da je organizacija pravosodja v državah članicah sicer v njihovi pristojnosti, vendar morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije in zlasti iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.¹²

26. Iz navedenega izhaja, da je Sodišče v obravnavani zadevi pristojno za razlago člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.

27. Na drugem mestu, področje uporabe Listine je, kar zadeva dejavnosti držav članic, opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice, kadar izvajajo pravo Unije, ta določba pa potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, v drugih položajih pa ne.

⁸ Sodba z dne 22. marca 2022, Prokurator Generalny in drugi (Disciplinski senat vrhovnega sodišča – Imenovanje) (C-508/19, EU:C:2022:201, točka 59).

⁹ Sodba z dne 24. februarja 2022, Viva Telecom Bulgaria (C-257/20, EU:C:2022:125, točka 123).

¹⁰ Sklep z dne 18. aprila 2023, Vantage Logistics (C-200/22, EU:C:2023:337, točka 27).

¹¹ Sodba z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz in Prokurator Generalny (C-558/18 in C-563/18, v nadaljevanju: sodba Miasto Łowicz, EU:C:2020:234, točki 32 in 33).

¹² Glej v tem smislu sodbo Miasto Łowicz (točke od 34 do 36).

28. V obravnavanem primeru je treba, natančneje, v zvezi s členom 47 Listine, na katerega se nanaša ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, ugotoviti, da predložitveno sodišče odloča o kazenskem pregonu 40 oseb, med katerimi je oseba PT, zaradi njihovega sodelovanja pri dejavnostih hudodelske združbe, ki je z namenom pridobitve premoženjske koristi distribuirala prepovedane droge, pri čemer je zadevna oseba poleg tega predmet pregona zaradi posedovanja prepovedanih drog z namenom distribucije.

29. Ni sporno, da zgoraj omenjeni kaznivi dejanji, določeni in preganjani s členom 321(3), točka 2, in členom 354a(1) bolgarskega kazenskega zakonika, spadata na področje uporabe okvirnih sklepov 2004/757 in 2008/841, katerih člen 5 oziroma člen 4 določata, da lahko države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da se kazni iz teh okvirnih sklepov lahko znižajo, če se storilec kaznivega dejanja odreče kriminalnim dejavnostim na področjih, ki jih pokrivata navedena okvirna sklepa, in upravnim ali pravosodnim organom predloži podatke, ki jih sicer ne bi mogli pridobiti, in jim s tem pomaga med drugim prepoznati ali privedi pred sodišče druge storilce kaznivega dejanja ali poiskati dokaze.

30. Ali je iz zgoraj navedene ugotovitve mogoče sklepati, kot to počne predložitveno sodišče, da nacionalna postopkovna pravila, ki urejajo sodno odobritev sporazuma o priznanju krivde, pomenijo izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine, kar torej narekuje uporabo njenih določb?

31. Nikalen odgovor na to vprašanje bi bilo mogoče dobiti ob koncu razlogovanja po analogiji s tistim, ki je privedlo do sklepa z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776), ki se nanaša na razlago člena 7(4) Direktive 2016/343, v skladu s katerim „[d]ržave članice lahko sodnim organom dovolijo, da pri izrekanju sankcij upoštevajo sodelovanje osumljenih in obdolženih oseb“. V tem sklepu je Sodišče presodilo, da je treba ta člen razlagati tako, da ne ureja vprašanja, ali je odobritev, ki jo da sodišče glede sporazuma o naložitvi dogovorjene kazni – določenega v isti zakonodaji, kot je ta, ki je predmet postopka v glavni stvari – ki je sklenjen med osebo, obdolženo domnevnega sodelovanja v hudodelski združbi, in državnim tožilcem, lahko pogojena s tem, da druge osebe, obdolžene sodelovanja v tej hudodelski združbi, privolijo v sklenitev tega sporazuma, in to ne glede na to, da je prej ugotovilo, da se ta direktiva uporablja *ratione personae* in *ratione materiae* za postopek v glavni stvari.

32. V obravnavanem primeru je treba poudariti, prvič, da sta bila okvirna sklepa 2004/757 in 2008/841 sprejeta med drugim na podlagi člena 31(1)(e) PEU, ki je zlasti določal, da skupni ukrepi na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah vključujejo postopno sprejemanje ukrepov za določitev minimalnih predpisov o elementih kaznivih dejanj in kaznih na področju organiziranega kriminala, terorizma in nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami.¹³ Ta okvirna sklepa na podlagi sedanjega člena 83(1) PDEU, s katerim je bil nadomeščen člen 31(1) PEU, določata minimalna pravila s področja materialnega kazenskega prava.

33. Ugotoviti pa je treba, da zadevna nacionalna zakonodaja spada na področje kazenskega postopka in da nobeden izmed aktov prava Unije, namenjenih krepitvi pravic osumljencev ali obdolžencev v celotnem kazenskem postopku in sprejetih na podlagi člena 82(2) PDEU, ne ureja posebej podrobnih pravil v zvezi s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde med državnim tožilcem in storilcem kaznivega dejanja. V skladu z ustaljeno sodno prakso pojem „izvajanje prava

¹³ Za Okvirni sklep 2004/757 glej sodbo z dne 11. junija 2020, Prokuratura Rejonowa w Słupsku (C-634/18, EU:C:2020:455, točka 32).

Unije“ v smislu člena 51 Listine predpostavlja obstoj povezave med aktom prava Unije in zadevnim nacionalnim ukrepom, ki presega zgolj sorodnost urejanih materij ali posreden vpliv ene materije na drugo.¹⁴

34. Drugič, opozoriti je treba, da so okvirni sklepi za države članice zavezujoči glede cilja, ki ga je treba doseči, nacionalnim organom pa prepuščajo izbiro oblike in metod.¹⁵ Kot je bilo ugotovljeno zgoraj, sta okvirna sklepa 2004/757 in 2008/841 zgolj instrumenta minimalne harmonizacije. Zato imajo države članice široko polje proste presoje glede izvajanja teh aktov v svojem nacionalnem pravu.¹⁶

35. Tretjič, iz besedila člena 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člena 4 Okvirnega sklepa 2008/841 je razvidno, da se s tema določbama državam članicam zgolj pridržuje možnost, da sodnim organom dovolijo, da pri določitvi kazni po priznanju kazenske odgovornosti upoštevajo sodelovanje obdolžencev. Ker se z navedenima določbama državam članicam ne nalaga nobena obveznost, da zagotovijo, da ti organi upoštevajo to sodelovanje, se torej z njima obdolžencu ne podeljuje nobena pravica, da v primeru sodelovanja s sodnimi organi doseže znižano kazen, na primer s sklenitvijo sporazuma z državnim tožilcem, v katerem ta obdolženec prizna krivdo.¹⁷

36. Poudariti je treba, da je Sodišče sklenilo, da se temeljne pravice Unije ne uporabijo v razmerju do nacionalne zakonodaje, ker z določbami Unije z zadevnega področja državam članicam niso bile naložene nikakršne posebne obveznosti glede položaja iz postopka v glavni stvari.¹⁸

37. Četrtič, sicer je res treba navesti, da člen 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člen 4 Okvirnega sklepa 2008/841 zagotavljata pojasnila glede pogojev, ki glede na okoliščine urejajo možnost sodnih organov, da upoštevajo sodelovanje obdolžencev, kar zadeva v obravnavanem primeru vsebino tega ravnanja. Ta preudarek seveda ne more ovreči ugotovitve, da državam članicam ni naložena obveznost takega upoštevanja. Poleg tega in še posebej, zgoraj omenjeni določbi okvirnih sklepov 2004/757 in 2008/841 ne vsebujeta nobenih informacij v zvezi s podrobnimi postopkovnimi pravili glede tega, kako sodni organ upošteva sodelovanje storilca kaznivega dejanja – naj gre za priznanje olajševalnih okoliščin s strani sestave sodišča ali za obstoj sporazuma o priznanju krivde, ki ga skleneta državni tožilec in zadevna oseba, morda v različnih fazah postopka – ter glede vsebine takega sporazuma, postopka odločanja za njegovo sodno odobritev v primeru več pregonov in glede njegovih učinkov. Določitev teh podrobnih pravil je predmet izključno nacionalnega prava.¹⁹

38. Iz tega sledi, da člen 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člen 4 Okvirnega sklepa 2008/841 ne urejata vprašanja, ali za odobritev sporazuma o naložitvi dogovorjene kazni lahko velja zahteva po privolitvi drugih obdolžencev in ali lahko o njej odloča sestava sodišča, ki ni tista, pred katero

¹⁴ Sodba z dne 10. julija 2014, Julián Hernández in drugi (C-198/13, EU:C:2014:2055, točka 34).

¹⁵ Sodba z dne 11. junija 2020, Prokuratura Rejonowa w Słupsku (C-634/18, EU:C:2020:455, točka 39).

¹⁶ Za Okvirni sklep 2004/757 glej sodbo z dne 11. junija 2020, Prokuratura Rejonowa w Słupsku (C-634/18, EU:C:2020:455, točka 41).

¹⁷ Glej po analogiji sklep z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776, točka 34).

¹⁸ Sklep z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776, točka 41 in navedena sodna praksa).

¹⁹ Glej po analogiji sklep z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776, točki 34 in 35).

se je prvotno začel pregon.²⁰ Ker se v zadevi iz postopka v glavni stvari pravo Unije ne izvaja, se določbe Listine, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, ne morejo uporabljati, kar povzroči nepristojnost Sodišča za odločanje o njej.

39. Vendar moram ugotoviti, da sodna praksa Sodišča skriva primere manj ozke razlage pojma „izvajanje prava Unije“,²¹ v okviru katere je treba poleg drugih elementov preveriti, ali je cilj zadevne nacionalne zakonodaje izvajanje določbe prava Unije, kakšna je narava te zakonodaje in ali ta zakonodaja sledi tudi drugim ciljem poleg tistih, ki jih zajema pravo Unije, tudi če lahko posredno vpliva na to pravo, ter ali obstaja posebna ureditev prava Unije na tem področju ali taka, da lahko nanj vpliva.²² Tako bi bilo v okviru razlage člena 5 Okvirnega sklepa 2004/757 in člena 4 Okvirnega sklepa 2008/841 v povezavi z določbami, ki jim ta člena sledita in se nanašajo na potrebo po tem, da države članice določijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni,²³ mogoče navesti, da je zadevna nacionalna zakonodaja namenjena izvajanju prava Unije in dejansko ustreza istim ciljem kot ta sklepa, in sicer boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami in proti organiziranemu kriminalu.

40. Vseeno je treba pomen ugotovitve glede uporabe oziroma neuporabe določb zgoraj navedenih aktov sekundarne zakonodaje v obravnavanem primeru in posledice te ugotovitve za uporabo Listine, še posebej njenega člena 47, ublažiti. Presojeno je bilo namreč, da ker člen 19(1), drugi pododstavek, PEU vsem državam članicam nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije, zlasti v smislu člena 47 Listine, je treba zadnjenavedeno določbo ustrezno upoštevati pri razlagi tega člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.²⁴

Dopustnost vprašanj za predhodno odločanje

41. Uvodoma je treba spomniti, da se vprašanja predložitvenega sodišča glede združljivosti nacionalne zakonodaje natančneje nanašajo na dvojno zakonsko zahtevo, in sicer, prvič, na določitev *ad hoc* sestave, ki ni tista, pred katero se je prvotno začel pregon, za namene odobritve sporazuma, ki se sklene med sodnim postopkom med državnim tožilcem in enim od obdolžencev ali za eno od očitanih kaznivih dejanj (prvo in tretje vprašanje za predhodno odločanje²⁵), in drugič, na zbiranje privolitev v ta sporazum od vseh strank v postopku in torej od soobdolžencev, kar je predhodni pogoj za sodno odobritev sporazuma (drugo vprašanje za predhodno odločanje).

42. Glede na upošteveno sodno prakso Sodišča in še posebej glede na to, kako jo je utrdilo v sodbi Miasto Łowicz, je treba poudariti, da postopek, uveden s členom 267 PDEU, pomeni instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, v okviru katerega prvo zagotavlja drugim elemente razlage prava Unije, ki jih ta potrebujejo za rešitev sporov, ki jih obravnavajo, ter da namen predhodnega odločanja ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora. Že iz besedila člena 267 PDEU je razvidno, da je predhodno odločbo, za katero je zaproseno, „treba“ sprejeti, da se predložitvenemu

²⁰ Glej po analogiji sklep z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776, točka 36).

²¹ Glej na primer sodbi z dne 9. marca 2017, Milkova (C-406/15, EU:C:2017:198, zlasti točka 52), in z dne 21. decembra 2011, N. S. in drugi (C-411/10 in C-493/10, EU:C:2011:865, točke od 64 do 69).

²² Sodba z dne 10. julija 2014, Julián Hernández in drugi (C-198/13, EU:C:2014:2055, točka 37 in navedena sodna praksa).

²³ Opozarjam, da sta v predložitvenem sklepu omenjena člen 4(1) Okvirnega sklepa 2004/757 in člen 3 Okvirnega sklepa 2008/841.

²⁴ Sodba z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča) (C-430/21, EU:C:2022:99, točka 37).

²⁵ Prvo in tretje vprašanje sta sicer res oblikovani različno, vseeno pa obe izražata isto problematiko identitete sodišča, pristojnega za odločanje o kazenski odgovornosti obdolžencev, tudi prek odobritve sporazuma o priznanju krivde, ki ga sklene eden od njih.

sodišču omogoči „izreči sodbo“ v zadevi, v kateri odloča. Sodišče je tako večkrat opozorilo, da iz besedila in sistematike člena 267 PDEU izhaja, da postopek predhodnega odločanja zlasti predpostavlja, da pred nacionalnimi sodišči dejansko poteka spor²⁶, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da izdajo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati sodbo, izdano v postopku predhodnega odločanja. Naloga Sodišča v okviru postopka predhodnega odločanja je pomagati predložitvenemu sodišču pri rešitvi konkretnega spora, ki poteka pred njim. V okviru takega postopka mora torej med navedenim sporom in določbami prava Unije, katerih razlaga se zahteva, obstajati takšna povezava, da je ta razlaga objektivno potrebna za odločitev, ki jo mora sprejeti predložitveno sodišče.²⁷

43. Iz sodbe Miasto Łowicz izhaja, da je ta povezava lahko neposredna ali posredna glede na to, kateri od treh primerov dopustnosti, ki so tam navedeni, je podan. Neposredna je, ko mora nacionalno sodišče uporabiti pravo Unije, katerega razlago predlaga, da bi vsebinsko rešilo spor o glavni stvari (prvi primer). Posredna je, ko je s predhodno odločbo predložitvenemu sodišču mogoče zagotoviti razlago postopkovnih določb prava Unije, ki jih mora uporabiti, da bi izdalo svojo sodbo (drugi primer), ali razlago prava Unije, ki mu bo omogočila, da odloči o procesnih vprašanjih nacionalnega prava, preden bo lahko vsebinsko odločilo o sporu, ki mu je bil predložen (v nadaljevanju: tretji primer).²⁸ Sodišče je v sodbi Miasto Łowicz zaporedoma preučilo dopustnost vprašanj za predhodno odločanje, ki sta bili postavljeni glede treh ločenih in samostojnih položajev, ki so izpolnjevali merilo potrebnosti, in ugotovilo, da niso dopustna, pri čemer je v zvezi s tretjim primerom poudarilo razlikovanje od zadev, v katerih je bila izdana sodba A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča)²⁹ in v katerih je razlaga, ki je bila v okviru postopka predhodnega odločanja zahtevana od Sodišča, lahko vplivala na vprašanje določitve pristojnega sodišča, da bi bilo mogoče vsebinsko rešiti spore, ki so se nanašali na pravo Unije.³⁰

44. Na prvi pogled bi bilo mogoče misliti, da predložitveno sodišče z vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Sodišču, in z razlago prava Unije, za katero prosi, želi razjasnitev glede procesnega vprašanja nacionalnega prava, o katerem mora odločiti *in limine litis*, kar ustreza tretjemu primeru. Gre za vprašanje, ali je *ad hoc* sestava pristojna namesto predložitvenega sodišča odločiti o odobritvi sporazuma o priznanju krivde, sklenjenega med državnim tožilcem in obdolžencem, ki je preganjan pred tem sodiščem.

45. Sodišče je v nedavni sodbi na splošno navedlo, da so vprašanja za predhodno odločanje, katerih namen je predložitvenemu sodišču omogočiti, da *in limine litis* reši postopkovne težave, kot so tiste, ki se nanašajo na njegovo pristojnost za odločanje v zadevi, ki jo obravnava, ali celo na pravne učinke, ki jih je morebiti treba priznati sodni odločbi, ki bi lahko ovirala nadaljnjo preučitev take zadeve s strani navedenega sodišča, dopustna na podlagi člena 267 PDEU.³¹ Zdi se, da je po tem pristopu procesno vprašanje kot tako avtonomno v smislu, da bi lahko samo po sebi izpolnilo merilo potrebnosti iz člena 267 PDEU. Čeprav drži, da se je Sodišče jasno sklicevalo le na

²⁶ Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija) je z dopisom z dne 5. avgusta 2022 Sodišče obvestilo, da je bilo Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče) po zakonodajni spremembi, ki je začela veljati 27. julija 2022, ukinjeno in da so bile nekatere kazenske zadeve, ki jih je to sodišče obravnavalo, vključno z zadevo iz postopka v glavni stvari, od tega datuma prenesene na Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija). Tako je očitno, da pogoj dopustnosti, ki se nanaša na to, da spor o glavni stvari poteka, ostaja izpolnjen.

²⁷ Sodba Miasto Łowicz (točke od 44 do 46).

²⁸ Glej sodbo Miasto Łowicz (točke od 49 do 51).

²⁹ Sodba z dne 19. novembra 2019 (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982).

³⁰ Sodba Miasto Łowicz (točka 51).

³¹ Sodba z dne 13. julija 2023, YP in drugi (Odvzem sodnikove imunitete in njegov suspenz) (C-615/20 in C-671/20, EU:C:2023:562, točki 46 in 47).

dva posebna primera, se zdi, da prvi pokriva vprašanje pristojnosti – ali raje nepristojnosti – predložitvenega sodišča, pred katerim se je prvotno začel pregon vseh soobdolžencev, za odločanje o odobritvi sporazuma o priznanju krivde, ki ga je podpisal eden od njih.

46. Nasprotno pa zahteva po soglasni privolitvi drugih obdolžencev spada v okvir posebnega podrobnega pravila v zvezi s postopkom odobritve, ki je neodvisno od vprašanja identitete sodišča, ki mora odločiti o njej, pri čemer bi ta ugotovitev lahko utemeljevala sklep, da drugo vprašanje za predhodno odločanje ni dopustno. Vendar se ta sklep lahko zdi preveč abstrakten, ker vodi do ločevanja dveh elementov, ki se umeščata v isti mehanizem in enakovredno vplivata na potek kazenskega postopka, začetega pred predložitvenim sodiščem.

47. Ta ugotovitev me napeljuje k razmisleku o upoštevnosti prvega primera dopustnosti, omenjenega v sodbi Miasto Łowicz. V zvezi s tem – in kot pravilno poudarja predložitveno sodišče³² – opozarjam, da vprašanja za predhodno odločanje napotujejo na postopkovne probleme, ki so neločljivo povezani z vsebinsko odločitvijo, ki jo mora izdati, glede kazenske odgovornosti obdolžencev in eventualno glede naložitve kazni. Pomembno je poudariti, da glede na informacije iz predložitvenega sklepa sporazum, ki ga skleneta državni tožilec in obdolženec ter s katerim zadnjenavedeni prizna svojo krivdo za očitana kazniva dejanja in mu je posledično naložena predhodno dogovorjena kazen, ureja vsa vprašanja, ki jih je treba upoštevati v meritorni sodbi, saj so v njem navedeni kaznivo dejanje, ki ga je storila zadevna oseba, in njegova pravna kvalifikacija ter vrsta in višina sankcije.

48. V teh okoliščinah so odgovori Sodišča glede združljivosti nacionalne zakonodaje, ki določa pogoje za sodno odobritev takega sporazuma, s katerim se po navedbah predložitvenega sodišča nadomešča vsebinska odločitev, očitno potrebni za to, da se temu sodišču omogoči odločanje o kazenskem pregonu, sproženem pred njim. Tako je jasno, da med zadevo iz postopka v glavni stvari in členom 19(1), drugi pododstavek, PEU, katerega razlaga se zahteva, obstaja takšna povezava, da je ta razlaga objektivno potrebna za vsebinsko odločitev, ki jo mora sprejeti predložitveno sodišče.

49. Poleg tega se mi v nasprotju s trditvami Komisije zdi, da so zahteve iz člena 94 Poslovnika Sodišča, zlasti zahteva iz točke (c) tega člena, v obravnavanem primeru izpolnjene. Predložitveno sodišče je namreč zadostno predstavilo razloge, ki so mu vzbudili dvom glede razlage zahteve učinkovitega sodnega varstva, na katero se sklicuje člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, v zvezi s pogojem za odobritev sporazuma o priznanju krivde, povezanim s soglasno privolitvijo drugih obdolžencev.³³ Tako je navedlo, da ta sporazum pomeni neke vrste pravno sredstvo za obdolženo osebo PT, ki ji omogoča, da dobi milejšo kazen, in da nujnost take privolitve privede do neupravičene omejitve dostopa do takega sredstva, kar je v nasprotju z zgoraj omenjeno zahtevo in, natančneje, pravico do poštenega sojenja.

50. Torej je mogoče ugotoviti, da je ta predolg za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

³² Točka 34 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

³³ Čeprav se predložitveno sodišče na člen 19(1), drugi pododstavek, PEU res sklicuje v okviru razmeroma nejasne formulacije, se večkrat sklicuje tudi na člen 47 Listine, za katerega je Sodišče presodilo, da ga je treba upoštevati za razlago prvonavedene določbe.

Vsebinska presoja

Določitev ad hoc sestave

51. Predložitveno sodišče se v bistvu sprašuje, ali člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine nasprotuje postopkovnemu pravilu, v skladu s katerim je pristojnost za odobritev sporazuma o priznanju krivde, ki ga državni tožilec in eden od obdolžencev skleneta v sodni fazi postopka, samodejno podeljena sestavi, ki ni tista, ki odloča o pregonu vseh obdolžencev in pred katero so bili predloženi vsi dokazi, čeprav v odločbi o odobritvi ni odločeno o krivdi soobdolžencev. Dvomi, ki jih tako izraža predložitveno sodišče, zadevajo zahtevo po nepristranskosti zadevnega sodnega organa in načelo neposrednosti kazenskega postopka.

– Zahteva po objektivni nepristranskosti

52. Kot to določa člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, morajo države članice določiti sistem pravnih sredstev in postopkov, ki posameznikom zagotavljajo spoštovanje njihove pravice do učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Načelo učinkovitega pravnega varstva pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, na katero se tako nanaša člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, pomeni splošno načelo prava Unije, ki izhaja iz skupnih ustavnih tradicij držav članic in je določeno s členoma 6 in 13 EKČP ter ki je sedaj potrjeno v členu 47 Listine.³⁴

53. Kot je bilo pojasnjeno, ker člen 19(1), drugi pododstavek, PEU vsem državam članicam nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije, zlasti v smislu člena 47 Listine, je treba zadnjenavedeno določbo ustrezno upoštevati pri razlagi tega člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, upoštevati pa je treba tudi sodno prakso ESČP v zvezi s členom 6(1) EKČP.³⁵ Za zagotovitev, da lahko organi, ki lahko odločajo o vprašanjih v zvezi z uporabo in razlago prava Unije, zagotovijo tako učinkovito pravno varstvo, je ohranitev njihove neodvisnosti bistvena, kot to potrjuje člen 47, drugi odstavek, Listine, v katerem je med zahtevami, povezanimi s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, naveden dostop do „neodvisnega in nepristranskega“ sodišča. Zahteva po neodvisnosti sodišč, ki je neločljivo povezana z nalogo sojenja, je del bistvene vsebine pravice do učinkovitega pravnega varstva in temeljne pravice do poštenega sojenja, ki ima poglaviten pomen kot garant varstva vseh pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, in ohranitve skupnih vrednot držav članic, ki so navedene v členu 2 PEU, zlasti vrednote pravne države.³⁶

54. V skladu z ustaljeno sodno prakso navedena zahteva po neodvisnosti zajema dva vidika. Prvi, zunanji vidik zahteva, da zadevni organ svoje funkcije izvaja povsem samostojno, ne da bi bil s komer koli kakor koli hierarhično povezan ali mu podrejen in ne da bi prejemal kakršne koli ukaze ali navodila, ter da je s tem zaščiten pred zunanjimi posegi ali pritiski, ki lahko ogrozijo neodvisnost presoje njegovih članov in vplivajo na njihove odločitve. Drugi, notranji vidik je povezan s pojmom nepristranskosti in se nanaša na to, da je zagotovljena enaka distanca do strank spora in njihovih posamičnih interesov glede predmeta spora. Ta vidik zahteva spoštovanje objektivnosti in odsotnost kakršnega koli interesa za izid spora, razen stroge uporabe pravnih pravil. Ta jamstva neodvisnosti in nepristranskosti zahtevajo, da obstajajo pravila, ki se

³⁴ Sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596, točka 52).

³⁵ Glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča) (C-430/21, EU:C:2022:99, točka 37).

³⁶ Glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596, točki 57 in 58 ter navedena sodna praksa).

nanašajo zlasti na sestavo organa ter na imenovanje, trajanje funkcije in razloge za vzdržanje, izločitev in razrešitev njegovih članov ter na podlagi katerih je mogoče zavrniti vsak legitimen dvom pri pravnih subjektih o zavarovanosti navedenega organa pred zunanji dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov.³⁷

55. Sklicujoč se na ustaljeno sodno prakso ESČP je Sodišče tudi pojasnilo, da se zahteva po nepristranskosti lahko presoja na različne načine. Po subjektivnem pristopu je treba upoštevati osebno prepričanje in ravnanje sodnika s preučitvijo, ali je v obravnavani zadevi dal znake, da je pristranski ali da ima osebne predsodke, pri čemer se osebna nepristranskost domneva, dokler se ne dokaže nasprotno. Po objektivnem pristopu je treba ugotoviti, ali je sodišče zlasti s svojo sestavo ponujalo zadostna jamstva za izključitev vsakršnega upravičenega dvoma glede njegove nepristranskosti. Pri objektivnem pristopu gre za vprašanje, ali določena preverljiva dejstva neodvisno od osebnega ravnanja sodnika dopuščajo dvom o njegovi nepristranskosti. Pri tem so lahko pomembni tudi vtisi. Gre za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe vzbujati pri pravnih subjektih, najprej pri strankah v postopku.³⁸

56. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da spraševanje predložitvenega sodišča zadeva samo objektivno nepristranskost v primeru, v katerem isti sodnik ali zborni sodišče v sodnem postopku opravlja različne funkcije.

57. V zvezi s tem je treba opozoriti, da po presoji Sodišča okoliščine, da sodniki, ki so morali prvič odločati o zadevi, odločajo v drugačni sestavi, ki mora znova odločati o isti zadevi, same po sebi ni mogoče obravnavati kot nezdružljivo z zahtevami pravice do poštenega sojenja. Zlasti dejstvo, da so eden ali več sodnikov v dveh zaporednih sestavi in v njih opravljajo iste funkcije, kot so funkcije predsednika ali sodnika poročevalca, samo po sebi ne vpliva na presojo v zvezi s spoštovanjem zahteve po nepristranskosti, ker se navedene naloge izvajajo v zborni sestavi. Take ugotovitve veljajo še toliko bolj, kadar zaporedni sestavi ne odločata o isti zadevi, temveč o dveh različnih, vendar deloma povezanih zadevah.³⁹

58. Posebej v zvezi s postopki priznanja krivde je Sodišče na različna vprašanja, ki so se nanašala na razlago določb Direktive 2016/343, odgovorilo ob opiranju na sodno prakso ESČP, v skladu s katero mora nacionalno sodišče v sestavljenih kazenskih postopkih, v katerih se obravnava več osumljencev, ki jim ni mogoče soditi skupaj, da bi presodilo krivdo obdolžencev, nujno navesti sodelovanje tretjih oseb, ki se jim bo nato ločeno sodilo. Vendar je ESČP pojasnilo, da če je treba predložiti dejstva v zvezi z vpletenostjo tretjih oseb, bi se moralo zadevno sodišče izogniti temu, da bi se posredovalo več informacij, kot je potrebno, da bi se analizirala pravna odgovornost oseb, ki jih je treba obravnavati pred njim. Poleg tega je to sodišče poudarilo, da je treba obrazložitev sodnih odločb formulirati tako, da se je mogoče izogniti morebitni prezgodnji sodbi o krivdi zadevnih tretjih oseb, ki bi lahko ogrozila pravično obravnavo obtožb proti slednjim v okviru ločenega postopka.⁴⁰

³⁷ Glej v tem smislu sodbo z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točke od 121 do 123).

³⁸ Sodba z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točka 128).

³⁹ Sodba z dne 19. februarja 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlament (C-308/07 P, EU:C:2009:103, točke od 43 do 45).

⁴⁰ Sodba z dne 5. septembra 2019, AH in drugi (Domneva nedolžnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, točka 44).

59. Sodišče je razsodilo, da je treba člen 4(1) Direktive 2016/343⁴¹ razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da v sporazumu, v katerem obdolžena oseba prizna svojo krivdo v zameno za milejšo kazen in ki ga mora potrditi nacionalno sodišče, kot sotorilka zadevnega kaznivega dejanja ni izrecno navedena samo ta oseba, ampak tudi druge obdolžene osebe, ki niso priznale svoje krivde in se preganjajo v okviru ločenega kazenskega postopka, če, prvič, je ta navedba nujna za opredelitev pravne odgovornosti osebe, ki je sklenila navedeni sporazum, in drugič, če je v istem sporazumu jasno navedeno, da se te druge osebe preganjajo v ločenem kazenskem postopku in da njihova krivda ni bila dokazana v skladu z zakonom.⁴²

60. V drugi zadevi je Sodišče presodilo, da je treba člen 3⁴³ in člen 4(1) Direktive 2016/343 v povezavi z uvodno izjavo 16 te direktive ter člen 47, drugi odstavek, in člen 48 Listine razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da v okviru kazenskega postopka, uvedenega zoper dve osebi, nacionalno sodišče najprej s sklepom sprejme priznanje krivde prve osebe za kazniva dejanja, navedena v obtožnici, ki naj bi jih domnevno storila skupaj z drugo osebo, ki se je izrekla za nedolžno, in nato po izvedbi dokazov, ki se nanašajo na dejanja, ki se očitajo drugi osebi, ugotovi krivdo te osebe, če je, prvič, navedba druge osebe kot sotorilke domnevnih kaznivih dejanj nujna za opredelitev pravne odgovornosti osebe, ki je priznala krivdo, in drugič, če je v tem sklepu in/ali obtožnici, na katero se nanaša, jasno navedeno, da krivda te druge osebe ni bila dokazana v skladu z zakonom in bo predmet ločene izvedbe dokazov in ločene sodbe.⁴⁴

61. Za dokončanje tega pregleda sodne prakse je treba omeniti nedavno sodbo ESČP, v kateri so bila uporabljena splošna načela v zvezi z nepristranskostjo. To sodišče je v zvezi s tem presodilo, da čeprav zgolj za dejstvo, da je sodišče že prej izdalo odločbe v zvezi z istim kaznivim dejanjem, ni mogoče šteti, da samo po sebi utemeljuje bojazni glede njegove nepristranskosti, se vprašanje nepristranskosti sodnika vseeno pojavi, ko predhodna sodba že vsebuje podrobno presojo vloge osebe, ki ji bo sojeno pozneje, pri kaznivem dejanju, ki ga je storilo več oseb, in zlasti ko predhodna sodba vsebuje konkretno opredelitev vpletenosti pritožnika ali ko je treba šteti, da je bilo v njej ugotovljeno, da oseba, ki ji bo sojeno pozneje, izpolnjuje vsa potrebna merila za to, da je storila kaznivo dejanje. Ob upoštevanju okoliščin posameznega primera je za take elemente mogoče šteti, da prejudicirajo vprašanje krivde osebe, ki ji bo sojeno v poznejšem postopku, in da lahko tako vzbudijo objektivno utemeljene pomisleke, da ima nacionalno sodišče vnaprej ustvarjeno stališče o vsebini zadeve osebe, ki ji bo sojeno pozneje, na začetku njenega sojenja.⁴⁵

62. Na ESČP se je obrnil pritožnik, ki mu je sodilo in ga obsodilo isto sodišče, ki je predhodno obsodilo njegove sotorilce za kazniva dejanja, ki so jih storili skupaj z njim, in to na podlagi sporazumov o priznanju krivde; ESČP je ugotovilo kršitev člena 6(1) EKČP, pri čemer je upoštevalo v nadaljevanju navedene elemente. To sodišče je poudarilo, da čeprav te sodbe, s katerimi so bili sporazumi odobreni, niso vsebovale glede pritožnika nobene ločene ugotovitve o krivdi kot take in je narava očitane kaznivega dajanja vključevala opredelitev v smislu usklajenih kaznivih ravnanj, so navedene sodbe zajemale natančen dejanski opis pritožnikove konkretne vloge pri storitvi tega kaznivega dejanja. Sodišče, ki je meritorno odločalo, se je tako

⁴¹ Člen 4(1) Direktive 2016/343 določa, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da javne izjave javnih organov in sodne odločbe, razen odločb o ugotovitvi krivde, osumljene ali obdolžene osebe ne označujejo za krive, dokler tej osebi ni dokazana krivda v skladu z zakonom.

⁴² Sodba z dne 5. septembra 2019, AH in drugi (Domneva nedolžnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, točka 50). Opozoriti je treba, da je bil v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, sporazum, sklenjen med državnim tožilcem in enim od obdolžencev, predložen v odobritev predložitvenemu sodišču, ki je ustrezalo *ad hoc* sestavi, kot izhaja iz točke 22 navedene sodbe.

⁴³ Člen 3 Direktive 2016/343 določa, da države članice zagotovijo, da osumljene in obdolžene osebe veljajo za nedolžne, dokler jim ni dokazana krivda v skladu z zakonom.

⁴⁴ Sklep z dne 28. maja 2020, UL in VM (C-709/18, EU:C:2020:411, točka 35).

⁴⁵ ESČP, 25. november 2022, Mucha proti Slovaški, (CE:ECHR:2021:1125JUD006370319, točka 49).

popolnoma zavedalo identitete pritožnika ne glede na to, da je bil poimenovan z začetnicami in psevdonimom, ter njegove vloge, pri čemer ni bil mogoč noben dvom o njegovem sodelovanju pri kaznivem dejanju, in ta položaj je lahko navedeno sodišče le spodbudil k ohranjanju doslednosti z njegovimi predhodnimi sodbami o odobritvi sporazumov, s storilce pa prav tako k doslednosti z njihovimi predhodnimi izjavami glede vpletenosti pritožnika v storitev kaznivega dejanja. Zato je ESČP presodilo, da je bilo z obsodilnimi sodbami, izrečenimi zoper pritožnikove s storilce, ob upoštevanju njihovega besedila poseženo v pritožnikovo pravico do tega, da se o njegovi nedolžnosti domneva, dokler se mu ne dokaže krivda, in da so bili glede na vlogo, ki so jo navedene sodbe imele v pritožnikovem lastnem sojenju, ki je potekalo pred istim sodiščem, dvomi o njegovi nepristranskosti objektivno utemeljeni.⁴⁶

63. Iz tega pregleda sodne prakse je razvidno, da sta pojma „objektivna nepristranskost“ in „domneva nedolžnosti“, ki sta pravno ločena, v resnici tesno povezana, ker lahko neupoštevanje zahteve po nepristranskosti pod nekaterimi pogoji izhaja iz kršitve te domneve.

64. V obravnavanem primeru je predložitveno sodišče navedlo, da je v sporazumu o priznanju krivde, ki ga je sklenila oseba PT, ponovljen celoten izrek obtožnega akta ter da so v njem navedeni dejanje, ki ga je storil obdolženec, in njegova pravna kvalifikacija ter vrsta in višina sankcije, da pa v njem po sodbi AH in drugi (Domneva nedolžnosti)⁴⁷ niso omenjeni imena in nacionalne identifikacijske številke obdolžencev, za katere se postopek nadaljuje, pri čemer je odobritev tega sporazuma izvedena brez komentarja o sodelovanju teh obdolžencev pri očitanih dejanjih in brez zavzetja stališča glede njihove krivde.⁴⁸ Zdi se torej, da iz predložitvenega sklepa izhaja, da formulacija zadevnega sporazuma o priznanju krivde in sodne odločbe, s katero je odobren, ne vsebuje nobenega prejudiciranja krivde obdolžencev, ki niso privolili v to, da bi priznali svojo krivdo za očitana dejanja. V teh okoliščinah se ne zdi, da bi bilo to, da lahko predložitveno sodišče zaporedoma odobri sporazum o priznanju krivde in presoja kazensko odgovornost teh obdolžencev, lahko v nasprotju z zahtevami po objektivni nepristranskosti.

65. Vseeno je treba navesti, da je položaj obdolžene osebe PT videti vsaj nenavaden, ker je to predložitveno sodišče pojasnilo⁴⁹, da se na splošno in v skladu z ustaljeno sodno prakso v sporazumih o priznanju krivde še naprej omenjajo cela imena in identifikacijske številke obdolžencev, ki niso sklenili takega sporazuma. Temu je treba dodati dejstvo, da ti sporazumi in odločbe, s katerimi so odobreni, ne vsebujejo nujno izrecne navedbe, da se ti obdolženci preganjajo v ločenem kazenskem postopku in da njihova krivda ni bila dokazana v skladu z zakonom, to je navedbe, ki jo Sodišče jasno zahteva pri svoji presoji spoštovanja domneve nedolžnosti.⁵⁰ V okviru presoje skladnosti zadevne bolgarske zakonodaje, kot jo uporabljajo nacionalna sodišča, lahko ti elementi na podlagi objektivne nepristranskosti utemeljujejo pristojnost *ad hoc* sestave za odobritev sporazumov, kar priznava tudi predložitveno sodišče.⁵¹

66. Vsekakor menim, da iz navedb v točki 64 teh sklepnih predlogov ni mogoče sklepati, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje zadevni nacionalni zakonodaji. Sistematično izrekanje sodišča, pred katerim se je

⁴⁶ ESČP, 25. november 2022, Mucha proti Slovaški, (CE:ECHR:2021:1125JUD006370319).

⁴⁷ Sodba z dne 5. septembra 2019 (C-377/18, EU:C:2019:670).

⁴⁸ Neobstoje anonimizacije je pomemben preudarek predvsem v okviru razprave o spoštovanju domneve nedolžnosti.

⁴⁹ Glej točki 31 in 32 predložitvenega sklepa.

⁵⁰ Sodba z dne 5. septembra 2019, AH in drugi (Domneva nedolžnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, točki 45 in 49). V odgovoru na vprašanja Sodišča je predložitveno sodišče navedlo, da taka navedba spada v okvir pooblastila sestave, pristojne za odobritev sporazuma, da predlaga njegove spremembe.

⁵¹ Glej točki 31 in 32 predložitvenega sklepa.

prvotno začel pregon, za nepristojno za odobritev sporazuma o priznanju krivde v korist *ad hoc* sestave namreč še zdaleč ni v nasprotju z zgoraj omenjenimi zahtevami, pač pa nujno krepi objektivno nepristranskost sodišča, ki mora soditi soobdolžencem, ki niso priznali svoje krivde, s čimer se prepreči vtis, da ti sodniki niso nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih zbujati sodstvo.⁵²

– *Načelo neposrednosti kazenskega postopka*

67. Ko je bilo povprašano o obsegu nekaterih določb Direktive 2012/29/EU⁵³ z vidika nacionalne zakonodaje, s katero je bila predpisana ponovitev zaslišanja žrtve pred senatom v novi sestavi, če ena od strank postopka zavrne, da bi se navedeni senat oprl na zapisnik prvega zaslišanja, se je Sodišče sklicevalo na zgoraj omenjeno načelo ob opiranju na sodno prakso ESČP.

68. Tako je navedlo, da je eden od pomembnih elementov poštenega kazenskega postopka možnost, da se obdolženec sooči s pričami v prisotnosti sodnika, ki na koncu odloča, in da je to načelo neposrednosti pomembno jamstvo kazenskega postopka, ker ima lahko sodnikovo opazovanje vedenja in verodostojnosti priče resne posledice za obdolženca. Zato je treba, zaradi spremembe sestave sodišča po zaslišanju pomembne priče, načeloma to pričo ponovno zaslišati. Vendar ni mogoče šteti, da načelo neposrednosti preprečuje vsakršno spremembo sestave sodišča med postopkom. Lahko se pojavijo posebej očitne administrativne ali postopkovne težave in onemogočijo nadaljnje sodelovanje sodečega sodnika. Lahko se sprejmejo ukrepi za to, da sodniki, ki prevzamejo zadevo, dobro poznajo elemente in trditve iz te zadeve, na primer tako, da se jim posredujejo zapisniki, če verodostojnost zadevne priče ni izpodbijana, ali tako, da se izvedejo nove obravnave ali novo zaslišanje pomembnih prič pred sodiščem v spremenjeni sestavi.⁵⁴

69. Pojem „neposrednost“ torej predpostavlja neposredno zvezo med tistim, ki sodi, in stranko v postopku, tako da sodnik, ki ni prisostvoval obravnavi, ne more sodelovati pri odločanju o zadevi.⁵⁵

70. Po mnenju predložitvenega sodišča je to načelo neposrednosti izraženo v členu 18 in členu 55 NPK, ki zagotavljata udeležbo obrambe v postopku ob navzočnosti sodnika, ki mora meritorno odločiti, medtem ko se člen 384a NPK od tega načela oddaljuje. Kot navaja to sodišče, bi bila pravica do učinkovitega sodnega varstva kršena, če bi bila obramba postavljena v položaj, v katerem bi moralo sodišče sprejeti vsebinsko odločitev na podlagi dokazov, ki so bili obravnavani in o katerih se je razpravljalo pred drugim sodnikom. To sodišče bo seznanjeno le s procesnimi akti, ne bo pa udeleženo v postopku izvajanja in presoje dokazov ob navzočnosti in pod nadzorom obrambe.

71. To stališče predložitvenega sodišča je po mojem mnenju enakovredno zanikanju posebnosti in avtonomije postopka priznanja krivde, v zvezi s katerim je ESČP že imelo priložnost odločati. Tako je presodilo, da postopek priznanja krivde, ki privede do tega, da se o kazenski obtožbi

⁵² Glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596, točka 60).

⁵³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL 2012, L 315, str. 57).

⁵⁴ Sodba z dne 29. julija 2019, Gambino in Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628, točki 43 in 44).

⁵⁵ Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Légerja v zadevi Baustahlgewebe/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:37, točki 82 in 83) in sklepne predloge generalnega pravobranilca H. Saugmandsgaarda Øja v zadevi Komisija za zaščito ot diskriminatsia (C-824/19, EU:C:2021:324, točka 62). Opozarjam tudi, da je v členu 32(2) Poslovnika Sodišča določeno, da „[č]e je bila opravljena obravnava, lahko pri posvetovanju sodelujejo samo tisti sodniki, ki so sodelovali na obravnavi“.

odloči ob koncu poenostavljene sodne presoje, v bistvu vključuje odpoved nekaterim procesnim pravicam, kar samo po sebi ni problematično, saj ne besedilo ne smisel člena 6 EKČP ne preprečujeta, da se zadevna oseba na lastno željo odpove tem jamstvom. Tako mora na podlagi načel, ki se nanašajo na veljavnost odpovedi, pritožnikovo strinjanje s sporazumom izpolnjevati te pogoje: prvič, s sporazumom se mora strinjati resnično prostovoljno ter ob polnem poznavanju dejstev v zadevi in pravnih učinkov, vezanih na tovrsten sporazum, ter drugič, vsebina sporazuma in pravičnost postopka, ki je privedel so njegove sklenitve med strankama, morata biti predmet zadostnega sodnega nadzora.⁵⁶

72. S sklenitvijo sporazuma z državnim tožilcem, s katerim je priznala svojo krivdo za očitana dejanja in se strinjala s pogojno zaporno kaznijo, se je oseba PT v skladu z besedilom člena 381(6) NPK odpovedala temu, da bi se o zadevi odločalo po rednem postopku, in torej temu, da bi dosegla vsebinsko preučitev svoje zadeve, ki bi na glavni obravnavi vključevala kontradiktorno razpravo o dokazih pred sodiščem, ki bi moralo meritorno odločiti. Postopek priznanja krivde je poseben način izvajanja sodne oblasti v kazenskih zadevah, ker gre za alternativo sojenju po splošnem pravu, ki izhaja iz izbire obdolženca, ki mu pomaga zagovornik. Ker se predložitveno sodišče sklicuje na neupoštevanje načela neposrednosti, kot se uporablja med zgoraj omenjenim postopkom, se mi zdi, da njegovo razlogovanje prikriva dejansko in pravno stvarnost postopka priznanja krivde, ki ustreza cilju poenostavitve in hitrosti reševanja kazenskih zadev, ki ga EKČP šteje za legitimnega.⁵⁷

73. V teh okoliščinah ni mogoče trditi, da je lahko to, da se sodišče, pred katerim se je prvotno začel pregon vseh obdolžencev, izreče za nepristojno v korist *ad hoc* sestave za namene odobritve sporazuma o priznanju krivde, ki ga sklene eden od obdolžencev, samo po sebi v nasprotju z načelom neposrednosti kazenskega postopka. Vendar je potrebno, da ta sestava lahko zagotovi zadosten sodni nadzor, kot ga zahteva ESČP,⁵⁸ ugotoviti pa je treba, da predložitveno sodišče ne omenja nobenega drugega elementa, ki bi lahko dokazoval nasprotno.⁵⁹

Zahteva po soglasni privolitvi drugih obdolžencev

74. Predložitveno sodišče je v dvomih glede združljivosti nacionalnega pravila, ki za sodno odobritev sporazuma o priznanju krivde določa predhodni pogoj v obliki soglasne privolitve soobdolžencev, s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine.⁶⁰ Ta

⁵⁶ ESČP, 29. april 2014, Natsvlshvili in Togonidze proti Gruziji, CE:ECHR:2014:0429JUD000904305, točki 91 in 92.

⁵⁷ Za ESČP sporazum o priznanju krivde nima le te pomembne prednosti, da omogoča hitro reševanje kazenskih zadev ter razbremenjuje sodišča, tožilstvo in odvetnike, ampak je tudi, če se pravilno uporablja, učinkovit instrument za boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu ter dejavnik zmanjševanja števila izrečenih kazni in posledično števila zaprtih oseb (ESČP, 29. april 2014, Natsvlshvili in Togonidze proti Gruziji, CE:ECHR:2014:0429JUD000904305, točka 90).

⁵⁸ V odgovoru na vprašanja Sodišča je predložitveno sodišče pojasnilo, da v okviru sodne odobritve sporazuma pristojna sestava izpraša obdolženca, ki je podpisnik, o vsebinskih vidikih (njegovih izpovedih o krivdi) in postopkovnih vidikih (odpovedi sojenju po rednem postopku) ter ta sporazum odobri samo v primeru, da jih zadevna oseba potrdi.

⁵⁹ Opozarjam, da predložitveno sodišče navaja še, da ima ob upoštevanju pooblastila sodišča, da predlaga spremembe sporazuma v smeri strožje kazni, obramba „vedno“ pravni interes za to, da odločitev sprejme sodišče, pred katerim so bili izvedeni dokazi ob njeni navzočnosti in pod njenim nadzorom. Poudariti je treba, da so ti preudarki povsem špekulativni ali celo protislovni, ker to sodišče v točkah 51 in 52 predložitvenega sklepa navaja, da se sporazum o priznanju krivde, ki ga sklene obdolženec, odraža v milejši sankciji od tiste, ki bi jo dobil v rednem postopku.

⁶⁰ Naj natančneje navedem, da predložitveno sodišče (oziroma sodišče, ki ga je to nasledilo) tretjič sprašuje Sodišče o tem konkretnem postopkovnem pravilu. V sodbi z dne 5. septembra 2019, AH in drugi (Domneva nedolžnosti) (C-377/18, EU:C:2019:670, točka 28), je Sodišče posebej navedlo, da mu ni postavljeno vprašanje o morebitni združljivosti nacionalne ureditve, s katero bi bila glede na okoliščine primera sodna odobritev sporazuma, ki zajema priznanje krivde v zameno za omilitev kazni, odvisna od soglasja drugih obdolžencev, ki niso priznali svoje krivde, s pravom Unije. Ne da bi počakalo na odgovor Sodišča v obravnavani zadevi, je predložitveno sodišče Sodišču znova postavilo vprašanja o skladnosti takega pravila s pravom Unije in med drugim s členom 20 Listine (še neresena zadeva C-398/23).

zahteva naj bi privedla do neupravičene omejitve obdolženčevega dostopa do „zakonsko priznanega pravnega sredstva“, ki mu omogoča, da dobi milejšo kazen od tiste, ki bi jo dobil v rednem postopku.

75. Zaradi heterodoksne formulacije v predložitvenem sklepu je treba uvodoma poudariti, da zadevnega postopka priznanja krivde ni mogoče opredeliti kot pravno sredstvo ali enačiti s pravnim sredstvom, to je pravno potjo, ki omogoča kritiko in izpodbijanje domnevno nezakonitega položaja pred sodnim organom.

76. Če ga obravnavamo kot celoto, se mi zdi, da je treba predložitveni sklep razlagati kot prijavo morebitne kršitve obdolženčeve pravice do poštenega sojenja in, natančneje, pravice do obrambe. V zvezi s tem moram opozoriti, da je treba vsebino in obseg člena 19(1), drugi pododstavek, PEU določiti ob upoštevanju člena 47 Listine. Kot je pojasnilo Sodišče, sta temeljno načelo učinkovitega pravnega varstva pravic, potrjeno v členu 47 Listine, in pojem „pošteno sojenje“ iz člena 6 EKČP sestavljena iz različnih elementov, ki med drugim zajemajo spoštovanje pravice do obrambe.⁶¹

77. Po navedbah predložitvenega sodišča nekatere določbe okvirnih sklepov 2004/757 in 2008/841 določajo možnost, da obdolženec v primeru sodelovanja dobi milejšo kazen, in sicer pod enakimi pogoji, kot so tisti, ki omogočajo sklenitev sporazuma o priznanju krivde. Okoliščina, da je njegova sodna odobritev pogojena s privolitvijo soobdolžencev, naj bi posegala v pravico obdolženca, ki je priznal svojo kazensko odgovornost, da je deležen takega sporazuma, ki pomeni omilitev kazni, ne da bi omejitev take pravice zadostila načelu sorazmernosti⁶², v nasprotju s spoštovanjem pravice do obrambe.

78. Po mojem védenju pa nobena določba prava Unije, ne glede na to, ali gre za primarno pravo ali akt sekundarne zakonodaje, osebi, ki je kazensko preganjana, ne zagotavlja pravice do tega, da dobi milejšo kazen v danem položaju, med drugim v okviru sporazuma o priznanju krivde, sklenjenega z državnim tožilcem. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da ker se s členom 7(4) Direktive 2016/343 državam članicam ne nalaga nobena obveznost, da zagotovijo, da sodni organi upoštevajo sodelovanje obdolženca, se torej z njim obdolžencu ne podeljuje nobena pravica, da v primeru sodelovanja s temi organi doseže znižano kazen, na primer s sklenitvijo sporazuma z državnim tožilcem, v katerem ta obdolženec prizna krivdo.⁶³ Presodilo je tudi, da člen 6(4) Direktive 2012/13, ki določa obveznost obveščanja obdolžencev o kakršni koli spremembi v zvezi z obdolžitvijo, kadar je to potrebno za zagotovitev poštenosti postopka, in pravica do obrambe iz člena 48(2) Listine v okviru pravice do obveščenosti teh obdolžencev ne vključujeta, da lahko ti, če pride do spremembe dejanj, na katerih temelji obdolžitev, ali spremembe pravne opredelitve dejanj, ki so predmet obdolžitve, po začetku ustnega postopka predlagajo naložitev dogovorjene kazni.⁶⁴

⁶¹ Sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596, točka 203).

⁶² Predložitveno sodišče izrecno omenja člen 52 Listine.

⁶³ Sklep z dne 24. septembra 2019, Spetsializirana prokuratura (Domneva nedolžnosti) (C-467/19 PPU, EU:C:2019:776, točka 34). Sklicujoč se na zadnjenavedeno točko je Sodišče v točki 42 tega sklepa odločilo, da s „pravom Unije“ državam članicam ni naložena nobena obveznost, da sodnim organom dovolijo, da pri izrekanju sankcij upoštevajo sodelovanje osumljencev in obdolžencev, med drugim s sklenitvijo sporazuma z državnim tožilcem, v katerem oseba prizna krivdo v zameno za znižano kazen.

⁶⁴ Sodba z dne 13. junija 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, točki 63 in 72).

79. Iz pravice osumljencev in obdolžencev do molka v zvezi z očitanim kaznivim dejanjem in do tega, da ne prispevajo k samoobtožbi, kot je priznana v členu 7(1) in (2) Direktive 2016/343,⁶⁵ ni mogoče sklepati, da imajo pravico dobiti omilitev kazni, če priznajo svojo krivdo, saj nedvoumno besedilo odstavka 4 tega člena izključuje tako razlago.

80. Poleg tega je treba ugotoviti, da tudi zadevna nacionalna zakonodaja ne zagotavlja take pravice. Postopek, ki privede do sporazuma o naložitvi dogovorjene kazni, je poseben postopek za odločanje o kaznivih dejanjih, ki ga lahko svobodno izvaja državni tožilec na lastno pobudo ali na predlog zagovornika obdolženca, če ta prizna očitana dejanja. Tako ta obdolženec nima pravice do tega, da mu je sojeno po tem postopku, čeprav je priznal svojo krivdo, pri čemer je treba opozoriti, da mora sporazum nujno podpisati državni tožilec, da se lahko predloži v odobritev.⁶⁶ Kadar se državni tožilec odloči za uporabo tega postopka in se obdolženec strinja s kaznijo, ki mu jo je državni tožilec ponudil, ta obdolženec tudi nima pravice do njene odobritve s strani pristojnega sodišča, za katero nista zavezujoča niti predlog državnega tožilca niti to, da se je zadevna oseba strinjala z njim. Iz člena 382(8) NPK izhaja, da če sodišče zavrne odobritev sporazuma o priznanju krivde, zadevo vrne državnemu tožilcu.

81. Zato ni mogoče šteti, da se z zahtevo po privolitvi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, s katero je pogojena odobritev sporazuma o naložitvi dogovorjene kazni, krši pravica do poštenega sojenja in, natančneje, pravica do obrambe.

Predlog

82. Glede na zgornje preudarke Sodišču predlagam, naj na vprašanja Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija, Bolgarija) odgovori:

Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, v skladu s katero je za sodno odobritev sporazuma, s katerim eden od obdolžencev prizna svojo krivdo za očitana kazniva dejanja v zameno za omilitev kazni, prvič, pristojnost podeljena sodišču, ki ni tisto, pred katerim se je prvotno začel pregon, in drugič, postavljen predhodni pogoj, da se s sklenitvijo tega sporazuma strinjajo vsi drugi obdolženci, ki niso priznali svoje kazenske odgovornosti.

⁶⁵ Sodišče je poudarilo, da je po presoji ESČP pravica do molka, čeprav v členu 6 EKČP ni izrecno omenjena, splošno priznana mednarodna norma, ki je jedro pojma pravičnega sojenja (sodba z dne 2. februarja 2021, Consob (C-481/19, EU:C:2021:84, točka 38 in navedena sodna praksa)).

⁶⁶ Glej člen 381(1) in (6) NPK.